



2018-08-31

## Remiss av förslag till föreskrifter om jaktmedel NV-04496-18

Svenska jägareförbundet ("förbundet") har följande huvudsakliga synpunkter på förslaget:

- Förbundet *tillstyrker* att jakt med pil och båge införs men *vidhåller* det förslag på jakt med pil och båge som tidigare ingivits tillsammans med Svenska Bågjägareförbundet.
- Förbundet *tillstyrker* att kraven på visst utseende och ursprung tas bort på halvautomatiska kulgevär, samt de ändringar av kraven på utformningen av kolvar och magasinskapacitet på jaktvapen som i övrigt är nödvändiga med hänsyn till kraven i EU:s vapendirektiv.
- Förbundet *avstyrker* samtliga förslag på ändringar av kraven på utformningen av kolvar och magasinskapacitet på jaktvapen som inte är nödvändiga med hänsyn till kraven i EU:s vapendirektiv.
- Förbundet *tillstyrker* att rådjur får jagas med slugs men *föreslår* att för rådjur så ska endast behörighet för klass 2 krävas.
- Förbundet *avstyrker* förslaget att inte längre tillåta underkalibrig ammunition för hagelvapen.
- Förbundet *avstyrker* förslaget om att införa en övre begränsning på anslagsenergi för kulvapen.
- Förbundet *tillstyrker* att införa ett krav på minsta kulvikt i klass 4.
- Förbundet *tillstyrker* att gräsand, storskrak och småskrak införs i klass 4.
- Förbundet *tillstyrker* att särskilt utsedda s.k. kommunjägare får jaga vildsvin med kulgevär klass 2 och gäss med klass 4.
- Förbundet *avstyrker* förslaget om att införa en vägledning om minsta lämpliga laddvikt vid jakt med hagelgevär.



# Svenska Jägareförbundet

Förbundet *föreslår* dessutom i huvudsak följande:

- Att en övergripande översyn av klassindelningen för kulvapen genomförs. I avvaktan på en sådan större översyn föreslår förbundet att ett tillägg till nuvarande klassindelning görs redan nu för blyfria kulor (innehållande högst 1 % bly). För sådana kulor ska för kulgevär klass 1 krävas en expanderande kula med kulvikt på minst 7,5 gram och E 100 på 2000 J.
- Att Naturvårdsverket liksom förut anger i en positiv lista vilka halvautomatiska kulgevär som är tillåtna för jakt.
- Att kaliber 10 ska tillåtas för jakt med hagelvapen samt att största tillåtna hagel ska vara 4,5 mm.
- Att jakt med slugs ska vara tillåten med kombinationsvapen.
- Att särskilt utsedda s.k. kommunjägare endast ska få jaga rådjur med kulgevär i klass 3 under förutsättning att expanderande kulor används.
- Att även morkulla, kricka, alfågel, bläsand och sjöorre införs i klass 4.

Förbundet har följande närmare synpunkter på förslaget och får även framföra följande ytterligare synpunkter till stöd för våra egna förslag.

## **Jakt med pil och båge**

Förbundet ser positivt på att jakt med pil och båge föreslås bli tillåten men anser att följande regelverk istället bör gälla:

### *Jägaren*

- Ska ha licens på skjutvapen för det vilt som avses att jagas med pil och båge (undantag för den som är under 18 år och jagar under uppsikt av en sådan jägare)
- Ska ha genomgått godkänd utbildning för jakt med pil och båge
- Ska med godkänt genomfört teoretiska och praktiska moment i fastställd bågjägarexamen

### *Viltet*

- Tillåtet vilt ska vara allt svenskt vilt förutom de stora rovdjuren samt säl

### *Vapnet*

- Samtliga typer av pilbågar ska vara godkända, för jakt måste de praktiska proven vara genomförda med den typ av pilbåge man avser att använda vid jakt
- Pilen ska ha en spets av metall med inte färre än tre skärande blad

### **Vilt klass 1 utom björn, varg och säl:**

- Pilvikt minst 30 gram
- Pilens energi lägst 60 joule (E<sub>0</sub>)
- Pilbladens diameter minst 28 mm och högst 50 mm

### **Vilt klass 2-4 utom järv och lodjur:**

- Pilvikt minst 25 gram
- Pilens energi lägst 40 joule (E<sub>0</sub>)
- Pilbladens diameter minst 25 mm och högst 60 mm



# Svenska Jägareförbundet

Förbundet anser inte att det ska införas ett formellt krav på svensk jägarexamen för att få bedriva jakt med pil och båge. Förbundet ställer sig också frågande till vad som i förslaget på föreskrifter avses med "motsvarande" svensk jägarexamen? Något krav på jägarexamen finns framförallt inte för övrig jakt (inklusive jakt med fångstredskap som i vissa fall inte kräver skjutvapen) utan är ett krav för att få inneha skjutvapen för jakt. Det finns också personer som med stöd av övergångsbestämmelserna i vapenlagen innehar skjutvapen för jakt utan att ha avlagt jägarexamen. Med ett krav på jägarexamen skulle dessa inte kunna bedriva jakt med pil och båge.

Förbundet har istället föreslagit ett krav på innehav av skjutvapen för jakt motsvarande det vilt som avses jagas med pil och båge. Detta skulle då innebära att den person som p.g.a. personlig olämplighet fått sina tillstånd att inneha skjutvapen återkallade inte heller skulle kunna bedriva jakt med pil och båge. Förbundet är av uppfattningen att om man visat sig olämplig att inneha skjutvapen så bör man heller inte få jaga med pil och båge.

Vidare så skulle den personen kunna använda sitt skjutvapen för att fullfölja ett eftersök på eventuellt skadat vilt med sitt skjutvapen vid behov. Att som i förslaget ställa krav på att eftersök måste ske med skjutvapen är inte lämpligt och strider enligt förbundets uppfattning mot 28 § jaktlagen som anger att ett vilt ska spåras upp och avlivas så snart det kan ske. I samband med detta får och ska alla nödvändiga åtgärder vidtas, vilket kan innebära användning av annars icke godkända jaktmedel.

När jakt med pil och båge bedrivs så medförs normalt inte ett skjutvapen samtidigt. Om ett djur efter skott med pil och båge återfinns i nära anslutning till skottplatsen och skottillfället, så måste en pil kunna användas för att avsluta viltets lidande. I annat fall skulle viltet lidande förlängas i onödan. Det skulle också uppstå gränsdragningsfrågor om vad som utgör ett eftersök och vad som är avfångning som en del av jakten. Enligt jaktlagen så definieras också eftersök som jakt så det går därför inte att i föreskrifter urskilja eftersök.

Vid ett mer normalt eftersök då viltet inte återfinns inom kort hämtar pilbågsjägaren sitt skjutvapen och eftersökshund. Att detta tar en viss tid är normalt enbart positivt för att försäkra sig om ett framgångsrikt eftersök, då viltet om det är skadat normalt tar sårlega och lättare kan avlivas. I vissa fall kan också en kniv eller andra medel få användas enligt 28 § jaktlagen, t.ex. avfångningshund, så därför är det direkt fel att i föreskriften ta in ett krav på att endast skjutvapen ska få användas.

Förbundet ifrågasätter också Naturvårdsverkets förslag att inte tillåta uppsiktsjakt. Som förslaget är formulerat behövs ingen sådan skrivning. Uppsiktsjakt är endast ett begrepp i vapenlagstiftningen som medger undantag från kravet på eget tillstånd för att använda skjutvapen (och därmed kravet på att inneha jägarexamen).

Förbundets förslag om uppsiktsjakt innebär dock enbart ett undantag om att skjutvapen måste innehas och gäller endast den som är under 18 år. Det innebär inget undantag från kravet på bågjägarexamen som för övrigt är svår att klara för mindre personer som inte är tillräckligt starka för att spänna pilbågen. Förbundet anser att en sådan möjlighet till uppsiktsjakt är viktig eftersom ungdomar i 15-18 årsåldern annars inte skulle kunna bedriva pilbågsjakt och det är just ungdomar som sannolikt är mest intresserade av jaktformen.



# Svenska Jägareförbundet

När det gäller tillåtet vilt ser förbundet en potential i bågjakten för tätortsnära jakt och exempelvis möjligheten att jaga vildsvin i miljöer som annars inte är lämpliga för jakt med skjutvapen. Förbundet anser i enlighet med samhällets önskemål i övrigt att varje rimlig metod för att bedriva jakt på vildsvin bör tillåtas och därför vore det ytterst olyckligt att inte tillåta vildsvin. Även dovhjort förekommer i tätortsnära områden, exempelvis på Lidingö i Stockholms län, där jakt med pil och båge skulle vara en lämplig jaktmetod. Av den anledningen är det viktigt att ha den klassindelning som förbundet föreslår med högre krav på pil och båge för jakt på vilt i klass 1. Även större hjortvilt bör som föreslagits tidigare också tillåtas och just nu när andra Nordiska länder utökar pilbågens användningsområde eftersom de kommit fram till att det är lämpligt, så ska ju inte Sverige avvakta ytterligare. I Danmark beslöts nyligen att tillåta jakt efter landets största viltarter; dovvilt, sikavilt och kronvilt. I Finland överväger man att tillåta även älg.

Förbundet anser vidare att det också är viktigt att alla pilbågar får användas. Så länge man uppfyller kraven så bör rimligen alla pilbågar behandlas lika. Annars kan man lika gärna införa olika krav på olika typer av kulgevär, hagelgevär och kombinationsvapen, beroende på konstruktionsprincip. Rimligen är det funktionaliteten som ska avgöra lämpligheten och inte konstruktionen. Samma resonemang framförs av Naturvårdsverket i konsekvensanalysen när det gäller halvautomatiska kulgevär så varför ska det inte gälla pilbågar?

När det gäller förslaget att begränsa stabilisatorer ser inte förbundet ö.h.t. något skäl att införa sådana eftersom de enbart gagnar träffsäkerheten vilket ju är positivt. Något skäl har inte ens anförts i konsekvensanalysen och förslaget bör utgå. Däremot så bör förbundets förslag om maximal diameter på pilen införas. Detta beror på att en för stor pil får en sämre penetrationsförmåga eftersom totalarean ökar. Bågjägarnas erfarenheter visar att de av förbundet föreslagna gränserna bör gälla.

Förbundet ställer sig tveksam till rapporteringsskyldigheten vad gäller avlossade pilar. Försöksverksamhet har tidigare bedrivits i Sverige och denna kunskap har redan inhämtats. Bågjakten har visat sig fungera utmärkt och ska nu tillåtas, utan rapporteringskrav.

## **Hagelgevär och ammunition för jakt**

Förbundet anser att förbudet mot fäll- och vikbara kolvar samt teleskopiska kolvar för samtliga hagelgevär i 3 § av nuvarande föreskrifter bör tas bort ur förslagets 2 kap. 1 §. Det nya förslaget i samma paragraf att införa ett förbud mot kolvar som kan avlägsnas utan verktyg kan inte införas för alla hagelvapen.

Idag är det vanligt med hagelvapen med justerbara kolvar i olika avseenden, t.ex. vad gäller kolvkammens höjd och justering av bakkappans längd och vinkel. Särskilt vanligt är detta på vanliga hagelbockar som därmed kan anpassas såväl till olika jaktformer (liksom skytteformer). Dessa justeringsmöjligheter är ergonomiskt fördelaktiga och kan anpassas till olika skyttar och skjutstilar.

Särskilt vid flyktskytte (på rörligt vilt som flygande fåglar) med hagelvapen är en perfekt anpassad kolv viktig för att uppnå god träffsäkerhet. Förbundet ser inga skäl till varför



# Svenska Jägareförbundet

förbudet bör bestå för samtliga hagelvapen, särskilt som EU:s vapendirektiv tillåter detta. Som anges i konsekvensutredningen så utgår Naturvårdsverkets bemyndigande från 27 § jaktlagen som anger att jakt ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara. Förbundet ifrågasätter därför Naturvårdsverket inskränkningar av möjligheterna att bedriva jakt på ett sätt som ökar träffsannolikheten.

Beroende på definitionen av en kolv (eller stock som den också kallas) kan förbudet mot kolvar som kan avlägsnas utan verktyg omfatta merparten av de hagelvapen som idag är godkända för jakt. En stock på ett hagelvapen (eller kombinationsvapen) av bryttyp innefattar en förstock som omsluter pipsetet och en bakstock som sitter monterad i baskylen. Förstocken på ett brytvapen demonteras enkelt genom att lossa framstocksspärren med ett finger. Därefter rörs den s.k. toplevern på baskylen åt sidan och frigör låsningen mot pipsetet så det kan lyftas ur och vapnet delas i två delar. Den främre delen utgörs av pipsetet (med förstock) och den bakre av baskyl med bakstock.

Brytvapen utgör en överväldigande majoritet av de hagelvapen som innehåser för jakt idag och om inte ”kolven”, till vilket samlingsbegrepp förstocken och definitivt bakstocken hör, får vara demonterbar utan verktyg så skulle således merparten av dagens hagelvapen förbjudas för jakt. Detta kan inte ha varit avsikten och är heller inget som EU:s vapendirektiv kräver. Detta förslag är helt ogrundat och oproportionerligt och kan därför inte genomföras.

Förbundet tillstyrker förslaget att tillåta jakt efter rådjur med slugs i enkelpipiga hagelvapen. Eftersom slugs idag är tillåtna för exempelvis dovkalvar och mufflonlamm som har ungefär samma kroppsstorlek som rådjur så kan förbundet inte se att det kan föreligga några djuretiska aspekter på att jaga rådjur med samma typ av ammunition.

Förbundet avstyrker förslaget att förbjuda underkalibrerad ammunition i hagelvapen. Sådan ammunition, som innehåller en kula som är innesluten i en plasthylsa som lossnar när projektilen lämnar mynningen, fungerar i huvudsak som sedvanlig slugs- eller brenneke-ammunition på så sätt att den utgörs av en enda kula och inte en svärm av små hagel. Den är idag tillåten för samma jakt som för vanliga slugs. Sådan sabot-ammunition utgörs av en lättare projektil som därmed ges högre fart av en given krutladdning. Ofta så görs den med en kopparkula som expanderar vid träff. Genom att använda sådan ammunition i ett hagelvapen så minskar skillnaden till sedvanlig kulammunition i räfflade kulvapen. Det är förbundets bedömning att sabot-ammunition sannolikt är minst lika lämpad för jakt som sedvanliga slugs.

Förbundet tillstyrker upphävandet av regleringen av under vilka tider på året som rådjur får jagas med hagel. Nuvarande bestämmelse har karaktären av en jaktidsbestämmelse och hagelammunition dödar rådjur lika bra alla tider på året. Det finns inga skäl att bibehålla denna bestämmelse.

## **Kulgevär och ammunition för jakt**

Det är förbundets uppfattning att en jägare måste kunna anpassa vapnet efter de egna fysiska förutsättningarna samt de krav som ställs av olika jaktformer. Detta kan innebära att justerbar kolvkam och bakkappa m.m. är nödvändigt. Förbundet avstyrker därför



# Svenska Jägareförbundet

bestämt det förslagna förbudet mot användning av bakkappor av teleskopisk typ på vissa kulvapen. Det strider enligt förbundets uppfattning direkt mot kraven i 27 § jaktlagen och ser inte att Naturvårdsverket har behörighet att föreslå sådana ändringar.

Förbundet avstyrker också bestämt att utöka förbudet mot- fäll- och vikbara kolvar till vapentyper där det inte är ett krav enligt EU:s nya vapendirektiv. Det förefaller egendomligt att Naturvårdsverket förslår att ta bort kraven på utseende och ursprung på halvautomatiska kulgevär som EU:s vapendirektiv inte reglerar (vilket förbundet tillstyrker) men vill införa andra nya liknande krav som inte har någon koppling till 27 § jaktlagen och EU:s vapendirektiv. Att en bygelrepetor kan laddas om fort, som anförs som skäl i konsekvensanalysen, har ingen betydelse i detta avseende.

## Särskilt om halvautomatiska kulgevär

Dagens regel för halvautomatiska kulgevär i 11 § är komplicerad och otydlig vilket lett till omfattande rättsprocesser vad gäller vissa modeller. Detta har bidragit till de långa handläggningstiderna för vapenlicenser i viss utsträckning. Det finns således ett behov av enkla och tydliga regler. I detta avseende kan man anse att Naturvårdsverkets förslag i vart fall gör reglerna enklare och förbundet tillstyrker därför förslaget i den delen eftersom man föreslår att ta bort de svårtolkade bestämmelserna om utseende och ursprung, men kanske inte tydligare.

Förbundet föreslår därför som alternativ att Naturvårdsverket går tillbaka till den ordning som fanns innan nuvarande regler och återinför en positiv lista över exakt vilka modeller som är tillåtna för jakt. Denna lista över vapenmodeller måste ligga inom ramen för vad EU:s vapendirektiv medger.

På så sätt kommer alla tveksamheter att undanröjas över vilka vapen som är tillåtna respektive inte tillåtna och såväl vapenhandlare, enskilda jägare och Polismyndigheten som fattar beslut i licensärenden kan utgå från denna lista som enda rättskälla. Förbundet föreslår att Naturvårdsverket fattar beslut om denna lista efter hörande med vapenhandlarna, jägarorganisationerna och Polismyndigheten. Den gamla positiva listan bör tjäna som utgångspunkt.

Listan bör revideras regelbundet i samverkan mellan Naturvårdsverket, vapenhandlarna, jägarorganisationerna samt Polismyndigheten och föreskriften bör ändras med minst tre års intervaller. Tillkommande vapenmodeller bör vid behov kunna tillåtas genom beslut om undantag från föreskrifterna. Övergångsbestämmelser bör införas för halvautomatiska kulgevär för vilka tillstånd för jakt meddelats vid tidpunkten för ikraftträdandet.

## Särskilt om manuellt repeterande och enkelskotts kulgevär

Det föreligger en viss rättsosäkerhet om vilka manuellt repeterande eller enkelskotts kulgevär som är lämpliga för jakt. NFS 2002:18 ställer idag i 9 § endast krav på en viss minsta piplängd samt att vapnet ska vara avsett att stödjas mot axeln. I Rikspolisstyrelsens (numera Polismyndighetens) föreskrifter och allmänna råd FAP 551-3 anges i allmänna råd att "vapen som saknar traditionell kolv" inte är lämpliga för bland annat jakt.



# Svenska Jägareförbundet

Dessa allmänna råd har lett till avgöranden i domstol med innebörden att sådana kulgevär med vissa typer av kolvar, i kombination med andra faktorer, ibland inte har ansetts lämpliga för jakt och ibland att de har ansetts lämpliga för jakt (senast 2018-07-06 av förvaltningsrätten i Umeå - mål nr 502-18). Förbundet anser att en sådan detaljstyrning inte är önskvärd och att det bör vara upp till den enskilde att kunna skaffa sig den kolvutformning som är mest ergonomiskt gynnsam för honom eller henne och den jakt som avses bedrivas. Dessutom är ett vapens kolv inte en tillståndspliktig vapendel som kan vara föremål för prövning i ett tillståndsärende.

Det är förbundets uppfattning att istället för att Polismyndigheten gör en bedömning av ett vapens lämplighet för sitt ändamål i enlighet med vapenlagstiftningen (ibland efter yttrande från Naturvårdsverket) bör Naturvårdsverket införa tydliga regler för när ett vapen ska vara tillåtet för jakt. Naturvårdsverket bör tydligt ange att en kolv får ha olika ergonomiska attribut (exempelvis justerbar kolvkam och bakkappa, pistolgrepp o.s.v.) på samma sätt som man anger att ett skjutvapen får ha ljuddämpare osv i förslagets 1 kap 3 §. Till skillnad från i dag borde då tillståndsprövningen bli tydligare och mer förutsägbar och Polismyndigheten kan enkelt fatta beslut om tillstånd enligt vapenlagstiftningen.

## Övrigt

Förbundet avstyrker bestämt förslaget om att införa en gräns för högsta anslagsenergi E 0 på 10 000 J. Som framförts tidigare så utgår Naturvårdsverkets bemyndigande från 27 § jaktlagen som anger att viltet inte ska utsättas för onödigt lidande. Detta innebär att Naturvårdsverket sätter de minimikrav på en projektil som ska gälla för att kraven är uppfyllda. Att sätta ett krav på maximal anslagsenergi innebär ju att ett djur dör på ett mindre effektivt sätt och är alltså rent motstridigt i relation till grunderna för 27 § jaktlagen. Särskilt vid skott mot vilt på längre håll behövs ju extra kraftig ammunition för att på ett etiskt sätt döda djuret. Förbundet ifrågasätter därför förslaget som sådant och anser att det i första hand inte alls bör införas några sådana övre begränsningar i jaktlagstiftningen.

Förslaget syftar vidare enligt konsekvensanalysen till att "*undvika skjutvapen som medger skjutning på vilt på mycket stora avstånd*". Det är inte anslagsenergin ensam som avgör om ett jaktvapen är lämpligt för att skjuta vilt på långa håll. Normalt är kalibrar med relativt låg anslagsenergi inom tillåtna gränser lättare att träffa med, t.ex. 6,5x55 och 308 Winchester som är de två vanligaste klass 1-kalibrarna.

Framförallt behövs ett vapen med väldigt god precision, såväl egenprecision som praktisk precision. I det senare avseendet är riktmedel och stöd de främsta egenskaperna som, avgör den praktiska precisionen. Sedan måste projektilen, kulan, ha tillräcklig anslagsenergi för att döda djuret på ett effektivt sätt på det aktuella avståndet. Det är först i det avseendet anslagsenergin har betydelse. Dessutom så krävs en god och tränad skytt.

Alla jägare måste träna med sitt vapen på de avstånd de avser att skjuta vilt på och jägare uppmuntras att använda vapen med god precision för att höja träffsäkerheten och minska risken för skadeskjutningar. Rätt använda så medger sådana vapen större säkerhetsmarginal vid jaktskott mot vilt, så länge jägaren inte överskrider sin förmåga. Någon reglering som syftar till att begränsa precisionen av jaktvapen skulle enligt



# Svenska Jägareförbundet

förbundets uppfattning strida mot grunderna för 27 § jaktlagen och bör heller inte föreslås.

Sedan är det en annan sak att det inte alltid är lämpligt att skjuta på långa håll med hänsyn till vindförhållanden som gör att kulans träffläge flyttas i sidled och det faktum att bantiden på kulan blir så lång så viltet kan hinna förflytta sig från skottögonblicket till den tidpunkt kulan når fram till djuret. Att vilt inte bör skjutas på så långa håll att den kula som används inte dödar på ett effektivt sätt, eller att vind och andra förhållanden är svårbedömda, bör enligt förbundet istället tas med i vägledningen.

Med en begränsning av E 0 till 10 000 J diskvalificeras en del kraftiga jaktvapenkalibrar framtagna för jakt på storvilt på korta håll, exempelvis .460 Weatherby Magnum som har använts för jakt i Sverige med framgång sedan den kom 1957, på främst älg. Även andra kalibrar främst i kaliber 0.458 tum (11,63 mm) och uppåt beröras av en sådan begränsning. Detta är inte rimligt och dessa jaktkalibrar måste alltså vara tillåtna. Sådana kalibrar är i högsta grad lämpliga för jakt på exempelvis älg och farligt vilt som björn. Dessutom kan de användas till ännu större arter utomlands. Även för eftersök är normalt en grövre kaliber mer lämpad eftersom ett skadat djur ofta kan behöva påskjutas i ett läge som kräver extrem penetration, exempelvis bakifrån när det flyr från en sårlega.

Dessa grova och kraftiga kalibrar används framförallt på väldigt korta skjutavstånd och är inte alls anpassade för jakt på långa håll. Tvärtom tappar de avsevärd energi på längre håll p.g.a. kulutformningen som är trubbnosig som ger ett högt luftmotstånd. Samtidigt medför den höga rekyl att precisionsskytte är närmast uteslutet så träffsannolikheten på längre håll är begränsad. Därför används de idag för skotthåll som normalt understiger 100 m. Något skäl för att förbjuda dessa kalibrar för att motverka jaktskott på mycket stora avstånd finns således inte och ett sådant förbund skulle vara direkt felaktigt och oproportionerligt.

Förbundet tillstyrker den föreslagna gränsen för minsta kulvikt i klass 4; att gräsand, storskrak och småskrak tillförs klass 4; att särskilt utsedda s.k. kommunjägare (den som bedriver jakt inom samlad bebyggelse på särskilt uppdrag av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet) får använda kulgevär klass 2 efter vildsvin och kulgevär klass 4 efter gäss; samt förtydligandena m.m. avseende av avlivning av vilt i vilthägn. Dessa föreslagna ändringar ligger i linje med förbundets bedömningar om vad som är lämpligt.

Förbundet förslår dessutom att även morkulla, kricka, alfågel, bläsand och sjöorre införs i klass 4. Dessa fågelarter har motsvarande eller mindre kroppsvikt som gräsand. Således är ammunitionen i fråga minst lika effektiv vid jakt på dessa arter och bör tillåtas.

## **Kombinationsgevär för jakt**

Sådana vapen är normalt enkelskottsvapen med flera pipor. Förbundet anser att utformningen på kolven till ett kombinationsvapen i enlighet med vad som anförts ovan bör vara oregerad eftersom EU:s vapendirektiv inte alls reglerar detta och det är direkt kontraproduktivt med hänsyn till 27 § jaktlagen. Förbundet avstyrker således förslagen som inskränker kolvutformningen på kombinationsvapen.





## Enhandsvapen för jakt

I Ds 2018:1 föreslog utredaren föreslår att Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt måste ändras så att det framgår av dem att handeldvapen av halvautomatisk typ inte får användas för jakt.

Förslaget i Ds 2018:1 bygger på en grundläggande missuppfattning. Jaktlagstiftningen reglerar endast de vapen som får användas för jakt. Vapenlagstiftningen reglerar vilka vapen som får innehåsas, bland annat för jaktändamål men även för andra ändamål såsom målskjutning. Det går inte att via jaktlagstiftningen förbjuda innehav av vissa vapen. Om ett vapen inte får användas för jakt så kan naturligtvis normalt inte tillstånd för innehav av vapnet för just jaktändamål beviljas enligt vapenlagstiftningen. Däremot så täcks ju inte innehav av vapnet ifråga för andra ändamål in och därför måste förbud mot vissa vapen regleras av vapenlagstiftningen som täcker in allt innehav av vapnet ifråga.

Dessutom tycks utredarens förslag i Ds 2018:1 utgå från att alla halvautomatiska enhandsvapen tillhör kategori A (förbjudna vapen) enligt ändringsdirektivet men det är ju bara om ett magasin som kan innehålla mer än 20 skott är infört i vapnet som så är fallet. Samma misstag gör nu Naturvårdsverket i sitt förslag som förbjuder användning av alla hel- och halvautomatiska enhandsvapen för jakt. Förbundet ser inte hur vapnets funktionsprincip påverkar ammunitionens förmåga att på ett etiskt sätt döda ett djur och ifrågasätter om Naturvårdsverket har behörighet att införa en sådan begränsning.

Förbundet anser istället att 2 kap 5 § vapenförordningens punkt 1 b som reglerar flerskotts enhandsvapen för jakt och avlivning av djur bör ändras så att det i den står att man inte får använda halvautomatiska enhandsvapen som laddas med magasin som kan ta mer än 20 skott.

Ds 2018:1 har ännu inte lett till lagstiftningsåtgärder och Naturvårdsverket bör därför under alla omständigheter avvakta ändringarna i vapenlagstiftningen innan föreskrifterna ändras i denna del.

Den föreslagna nya paragrafen om enhandsvapen ligger dessutom under kapitlet om kulgevär vilket blir missvisande. Enhandsvapen bör liksom övriga vapentyper få ett eget kapitel.

## Författningskommentarer

1 kap. 3 § bör kompletteras med öppna riktmedel som anordningar ett skjutvapen får vara försett med.

2 kap 1 § c använder begreppet *slagbotten*. Det bör vara *stötbotten* liksom i 3 kap 1 § c som tillika är det gängse begreppet.

I 2 kap 1 § 2 st samt 3 kap 1 § 2 st bör det tydliggöras att det är löstagbara anordningar som inte inräknas i piplängden. Det finns exempelvis choker och mynningsbromsar som är integrerade i pipan och därmed inte är löstagbara som måste räknas med i piplängden.



# Svenska Jägareförbundet

I 2 kap 1 § regleras i tredje och fjärde stycket dels teleskopiska bakkappor och dels teleskopiska kolvar. Som förbundet framfört ovan anser inte förbundet att sådana begränsningar är motiverade. Dessutom vill förbundet framhålla att gränsdragningen dessa begrepp emellan torde vara omöjlig att göra i praktiken. Bakkappan är ju en del av kolven.

2 kap 1 § 5 st hänvisar felaktigt till 2 kap 5 §. Rätt ska vara 2 kap 4 § som rör användning av slugs o.s.v.

2 kap 2 § 2 st är motsägelsefullt för ett magasin är ju inte lösttagbart om det är permanent fixerat. Texten bör klargöra att det är vapnet i ursprungsutförande som har lösttagbart magasin.

4 kap 4 § ska tas bort eftersom den strider mot 28 § jaktlagen och reglerna om eftersök. De åtgärder som behövs ska vidtas får att spåra upp och avliva ett skadat djur och då kan det ibland vara lagligt att använda s.k. slugs i kombinationsvapen idag.

I 5 kap som handlar om luftgevär så bör motsvarande kriterier som för kulgevär införas, t.ex. att det ska stödjas mot axeln för att tydligare ange skillnaden jämfört med en luftpistol som inte får användas för jakt.

Genom 7 kap 2 § föreslås inte längre drillingar med två hagelpipor få användas vid trafikeftersök med slugs utan endast rena kombivapen med en hagelpipa. Förbundet avstyrker förslaget. I konsekvensanalysen sägs att syftet är att tydliggöra att det är hagelpipan som avses och inte kulpipan. Detta argument är inte trovärdigt. Vid trafikeftersök kan det vara av stort värde att använda en drilling med en hagelpatron, en slugspatron och en kulpatron. När viltet anträffas kan jägaren omedelbart välja den mest lämpade patronen genom att i ofta trängda lägen snabbt ta nödvändigt beslut för att förkorta viltet lidande.

Genomgripande bör samma benämning användas för samma sak. I vissa avseenden används begreppet kaliber 5,5 och 5,6 med och utan tillägget mm i förslaget. Detta bör anges på samma sätt i hela föreskriften.

Eftersom vissa vapen föreslås förbjudas, exempelvis halvautomatiska enhandsvapen som idag innehas för jakt samt vissa kraftiga kulvapen, så måste övergångsbestämmelser införas om Naturvårdsverket trots vad som anförts ovan inför sådana förbud, som medger de som idag har tillstånd att inneha vapnen att alltjämt bedriva jakt med dem.

## **Naturvårdsverkets vägledning om jaktmedel**

Förbundet anser att när det gäller vägledningen om val av ammunition med hagelgevär, som är helt ny, så tar denna inte hänsyn till främst kaliber 20 och 16 som normalt sett har lättare hagelladdningar än kaliber 12.

Under lång tid har kaliber 12, 16 och 20 varit tillåtna för jakt på allt vilt som får jagas med hagel. Jägarnas erfarenheter har också varit goda av samtliga kalibrar och några avgörande skillnader i effektivitet mellan dem har inte rapporterats, så länge skotthållen varit rimliga. Förutom diametern på loppet (12/16/20 o.s.v.) så måste även hänsyn tas till



# Svenska Jägareförbundet

patronlängden och därmed även patronens längd. Vanligast är alltså 70 mm i de nämnda kalibrarna även om det numera är vanligt att tillverka hagelvapen med 76 mm patronlängden i kaliber 12 och 20. Tidigare tillverkades vapen även med 50 mm och 65 mm patronlängden.

Som anges i konsekvensanalysen så avgörs ju en hagelpatrons effektivitet inte av kalibern utan av andra faktorer där avståndet är en av de viktigaste, men även hagelstorlek och haglens hastighet. Viktigt att komma ihåg är att det inte är den samlade hagelladdningen som avgör hur effektivt en hagelpatron dödar ett vilt. Alla små hagel träffar inte viltet utan det är en mindre del av det totala antalet hagel som träffar viltet och så länge ett tillräckligt antal hagel penetrerar och skadar vitala organ så dör djuret. Ibland räcker det faktiskt med enstaka hagel för i vart fall mindre vilt. Det är därför enligt förbundets uppfattning inte korrekt att ange att laddvikten i sig är en faktor varför detta bör strykas i stycket "Jakt med hagelgevär" och istället ta upp haglens hastighet.

Förbundet anser också att stycket som benämns "Val av ammunition vid jakt med hagelgevär" bör utgå. Kaliber 20/70 och 16/70 (samt 16/65) har under lång tid framgångsrikt visat sin effektivitet på vilt upp till rådjur i storlek på normala skotthåll. Normala laddvikter i dessa kalibrar är ca 24-28 gram för kaliber 20/70 och ca 27-31 gram för kaliber 16/70 (samt 16/65). Om Naturvårdsverket väljer att behålla stycket som benämns "Val av ammunition vid jakt med hagelgevär" skulle många normala och beprövade patroner inte längre rekommenderas. Detta skulle strida mot lång och väl beprövad erfarenhet.

Samtidigt som det i vägledningen anges att stålhagel bör användas så tar den inte hänsyn till dagens rekommendation om stålhagel - man bör använda 1-2 storlekar större hagel jämfört med bly för att uppnå ungefär samma effekt i viltet p.g.a. den lägre densiteten. Dessutom anser förbundet att stålhagel inte bör användas i alla jaktliga situationer, t.ex. vid jakt efter hare i skogsterräng då haglen kan rikoschettera eller kan skada trädstammarna så de blir odugliga som virke. Dessutom så finns det hagel i andra material som har högre densitet än bly och därför kan använda finare hagel.

Förbundet ifrågasätter också vad som är "motsvarande egenskaper" som stål förutom densitet? Förbundet ifrågasätter också Naturvårdsverkets behörighet att rekommendera materialtyper med hänsyn till att frågan är reglerad i förordning idag (Förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter).

Förbundet föreslår att Naturvårdsverket i vägledningen inför en rekommendation att vid jakt med kulgevär inte använda kulor som splittras för mycket vid jakt på större vilt eftersom de riskerar att inte penetrera till vitala organ så djuret dör inom rimlig tid. Dessutom kan man lägga till att jakt med kulvapen inte bör ske på så långa håll att kulan inte expanderar tillräckligt för att döda djuret på ett etiskt sätt.

## **Förbundets förslag om revidering av klassindelningen av kulammunition m.m.**

Förbundet föreslår att en helhetsöversyn av klassindelningen av ammunitionen till kulgevär genomförs mot bakgrund av utvecklingen av nya material och kulor samt kalibrar. I konsekvensanalysen anges att en sådan kommer att ske vid ett senare tillfälle. I



# Svenska Jägareförbundet

avvaktan på en större översyn vid ett senare tillfälle, föreslår förbundet ett tillägg till nuvarande klassindelning så att alla jägare som vill redan nu kan använda blyfri ammunition, företrädesvis med kopparkulor, för att fortsätta jaga vilt i klass 1.

Den idag klenaste kaliber som klarar kraven för klass 1 med traditionella blykulor är 6,5x55 som kan använda upp till 156 grains (10,1 gram) blykulor vid jakt. Denna kaliber klarar då grundkravet för klass 1 om 10 grams kula och E100 om minst 2000 J som sattes med tanke på konventionella blykulor. Kopparkulor kan emellertid endast tillverkas i maximalt 140 grains (9,1 gram) och ändå stabilisera i pipan med den räffelstigning som kalibern tillverkas med enligt gällande CIP standard vilken tillverkarna måste följa när vapen och ammunition tillverkas. En sådan kopparkula får dock dålig ballistik eftersom den måste göras extremt trubbnosig och förlorar därför mycket fart på redan normala skotthåll. Den alternativa regeln för klass 1 med krav på 9 grams kula och E100 på minst 2700 J kan därför inte heller uppnås med fabriksladdad ammunition i 6,5x55.

På marknaden förekommer idag kopparkulor i 6,5mm främst i intervallet 120-130 grains (7,7-8,4 gram). En kultillverkare gör dock en kopparkula i 6,5 mm som väger 140 grains (9,1 gram). Dessa kulor har förbundet genom en undersökning som ingivits till Naturvårdsverket visat vara lika effektiva på större vilt som dagens blykulor och genererar en anslagsenergi E 100 på drygt 2000 J som också är grundkravet i dagens föreskrifter för kulor som väger 10 gram.

För att möjliggöra för jägare som vill använda blyfria kulor i 6,5x55 för vilt i klass 1 föreslår förbundet därför att Naturvårdsverket inför en ny regel utöver dagens två alternativ. Förbundet föreslår en minsta kulvikt på 7,5 gram för blyfria expanderande kulor och en anslagsenergi E 100 om 2000 J. Med blyfria kulor avses i detta fall kulor som innehåller högst 1 % bly.

Kravet på konventionella blykulor med en minsta vikt om 10 eller 9 gram har satts för att garantera att kulan efter expansion har kvar tillräckligt mycket vikt så den penetrerar och når vitala organ. Eftersom konventionella blykulor ofta tappar ca 1/3 av sin vikt och kopparkulor nästan ingen alls (restvikten är ofta 99-100%) så räcker en lägre kulvikt från början när restvikten är så hög. Därmed skulle inte kraven för de konventionella kulorna som reglerna skrevs för från början ändras samtidigt som användningen av dagens blyfria kulor möjliggörs i 6,5x55.

Förbundet föreslår också att även kaliber 10 bör tillåtas vid jakt med hagel. Kaliber 10 är vanligt förekommande i USA och används i samband med jakt efter fågel med stålhagel i stor utsträckning. Kaliber 10 är även tillåten i Finland. Samtidigt bör tillåten maximal hagelstorlek ökas för att underlätta användning av hagel som inte innehåller bly. Vid användning med stålhagel och vismut rekommenderas normalt en till två storlekar större hagel för att döda viltet på ett effektivt sätt. Således så bör föreskrifterna tillåta hagel med en storlek om upp till 4,5 mm. För att då erhålla en bra täckning med tillräckligt stort antal hagel är en större hagelladdning mer lämpad och detta är lättare att åstadkomma i en grövre kaliber.

Förbundet föreslår att s.k. slugspatroner även ska få användas i kombinationsvapen vid vanlig jakt och inte bara vid trafikeftersök. Eftersök i samband med att vilt skadats vid vanlig jakt kan också medföra behov av att använda s.k. slugs. Eftersom eftersök



# Svenska Jägareförbundet

definieras som jakt så bör detta tillåtas även för sådan jakt. Ett kombinationsvapen har riktmedel för att avlossa skott med kula varför träffsannolikheten är avsevärt bättre än när man lossar skott med ett renodlat hagelvapen som saknar riktmedel. Dessutom lossas sådana skott normalt på kortare håll, normalt under 40 m.

Förbundet förslår att kommunjägares möjligheter att jaga rådjur med kulgevär i klass 3 begränsas till att gälla endast ammunition med expanderande kula, som i övrigt uppfyller kraven på kulammunition i klass 3. Användning av helmantlad ammunition som inte expanderar, särskilt i en sådana klana kalibrar som förekommer i klass 3, kan inte anses döda djuret på ett sätt som är etiskt försvarbart och får anses strida mot grunderna för 27 § jaktlagen om att inte orsaka viltet onödigt lidande.

## Handläggning

Förbundet anser att i vart fall en hearing bör genomföras sedan remissförfarandet avslutats och innan beslut om nya föreskrifter tas. Detta kan vara ett lämpligt sätt att få samtliga intresserade aktörer att närmare överväga förslagen från förbundet och eventuella andra. Mot bakgrund av utfallet vid en sådan hearing har sedan Naturvårdsverket tillräckligt underlag för beslut.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Bo Sköld  
Generalsekreterare

Ola Wälimaa  
Förbundsjurist

